

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo ololetno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V upravljanje mesečno K 1.70

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna pettivrata (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrata (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Poljedelski pouk pri vojaki.

Po naših mestih imamo društvo »Srebrni križ«, ki dela na to, da oskrbe vojaška leta odsluživim vojakom na jesen primerno delo. Marsikak odslovljen vojak, ki je imel pred vojaštvom stalno delo, stoji po odsluženih letih na cesti, brez doma, brez dela in brez kruha in sam ne ve, kam bi se obrnil. Brez dvoma je Srebrni križ društvo, ki je čisto na mestu, bolj kakor marsikako drugo. Še uspešnejše bi pa bilo delo Srebrnega križa, ako bi hotela vojaška oblast upeljati v armado poljedelski nauk in s tem preskrbelo posestnike na deželi z delavnimi močmi, ki se na kmetijstvo tudi kaj razumejo.

Poljedelski pouk je že upeljan v francoski, laški in nemški armadi, zlasti Francija si zelo prizadeva, da bi v vojaki ljubezni in misel za kmetijstvo vzbudila. Ne samo javnost in parlament, tudi častniki in posestniki se za stvar zelo zanimajo. Za pokritev stroškov imajo na Francoskem posebno društvo, Oeuvre de Propaganda scientifique et pratique. V Italiji se trudi posebno kralj za te tečaje: na njegov pritisk se je ustavila v vojaški proračun vsakoletna vsota, iz katere se krijejo stroški tega pouka. V obeh državah so vojašnicam na razpolago velika, obsežna zemljišča, kjer se uče vojaki praktičnega kmetijstva. Nemčija je upeljala pouk šele pred štirimi leti, dočim je v Italiji in Franciji že od leta 1890. V Avstriji nimamo še ničesar, da si šteje armada največ fantov kmečkega, rokodelskega in delavskega stanu, katerim bi pouk prav prišel.

Pri nas ima javnost za take stvari premalo brige in zanimanja. Seveda vojni minister se gotovo sam ne bo za pouk odločil, če ne bodo parlament, časopisje in narodni gospodarji te stvari na dnevni red spravili.

Najprvo je treba, da se ta pouk financira, brez tega ni uspehov. To kaže pouk v Nemčiji, kjer je vsa reč premalo denarno podprta. Danes je malo ljudi, ki bi to delo zastopni prevzeli; treba je zato dobiti sposobnih in plačanih učiteljev, brez katerih je ves pouk čisto iluzoričen.

Pouk mora biti nadalje praktično urejen. Če kdo misli, da bo vojak po cele ure samo v učni sobi presedel in si glavo belil z abstraktnimi pravili in kmetijsko-tehničnimi študijami, ne po-

zna vojaškega življenja. V bližini vojašnic bi morala biti obširna zemljišča, na katerih bi učitelj čisto praktično vadil. Ta metoda je lahka, uspešna in zanimiva. Če bi bil pouk obvezen, bi tudi čisto nič ne škodilo. Marsikak fant, ki se sedaj od dolgega časa valja po kakih pajzelnih, bi se obvaroval.

Za učitelje bi bilo treba prevzeti povečini laike in ne častnikov, četudi se dobe častniki, ki so v poljedelstvu izurjeni. Vojaški ton častnikov in pa stroga disciplina nista nič kaj pripravni za medsebojno zaupanje učitelja in učenca. Vojak vidi v častniku vedno predstojnika, s katerim je treba vsako reč bolj nakratko odpraviti in si ne bo upal na dan z vprašanji, ki so pri pouku neobhodno potrebna.

Kmetijski pouk ni samo na korist našega poljedelstva, ampak je važen tudi za politično in vojaško življenje. Število otrok je v mestih vedno manjše, zato je tudi vedno manjše število mestnih rekrutov. Selitve z dežele v mesto pa morda nobena stvar tako ne pospešuje kakor ravno vojaščina. Pred vojaškimi leti ne misli skoro noben fant na mesto. Ko pa odsluži vojake v mestu, je čisto vsakdanja priredba, da si celo kmečki fant poišče dela v mestu. Pametna beseda pri tem pouku bi marsikatega fanta na deželi pridržala. Če je torej državi kaj na tem ležeče, da ohrani moč in krepak rod, bi se morala za te stvari prav resno zavzeti.

Če še upoštevamo nadalje, koliko socialnega gorja povzroči v velikih mestih ta neprestani pritok iz dežele v mesta, kako izgublja državna in cerkvena oblast v mestih vedno bolj svojo moč, koliko človeške sile in moči se brezplodno zgubi v mestu v boju za obstanek, potem je jasno, da je poljedelski pouk v armadi in z njim združena ohranitev kmečke sile na domači zemlji zelo važna in nujna zadeva.

NOTRANJE POLITIČNE ZADEVE.

Politiki zdaj ugibajo, kdo postane poljedelski minister. Kot kandidati se imenujejo princ Friderik Schwarzenberg, dr. Mataja in sekčni načelnik dr. Ernest Seidler. — Načelnik »Poljskega kola«, dr. Leo, je izjavil, da upa na to, da sklenejo Poljaki in Rusini mir. Ministrski predsednik grof Stürgkh se za pogajanja Poljakov in Rusinov zelo zanima. Rusinski voditelj dr. Levicki se je z grofom Stürgkhom nad eno uro posvetoval o gališki volilni preosnovi in o rusinskem vseučilišču. — Češki

agrarci nameravajo ustanoviti koalicijsko čeških strank proti mladočehom in proti radikalcem.

PREDLOG GROFA BERCHTOLDA.

»Temps« objavlja članek, ki izvaža, da tripelententa s trozvezo ne bo tekmovala na orientalsk. pozorišču in smatra, da je potrebna splošna entente, da se prepreči vojska. Zato se rada udeleži razgovora po načelih, ki jih je označil grof Berchtold. Obžalovala bi, če bi dobro voljo nadvladale razmere. Naj se dogovori kakorkoli razvijejo, in če tudi ostanejo brez praktične sankcije, dokazali bodo, da hočejo vevlasti vtrditi mir na Orientu. »Jeune Turquie« pa izvaža, da je Berchtoldov predlog že dosegel svoj namen. Monarhija je javno izjavila, da štiti Albanec, ki se lahko ob novi vstaji sklicujejo na Berchtolda. Avstro-Ogrska se zavzema za sedanjo turško vlado in nasprotuje vsaki bodoči turški vladi, ki bi zavzemala drugo stališče. Albanija je že danes gospodarsko z Avstro-Ogrsko tesneje zvezana kot s Turčijo, zdaj jo je pa monarhija še politično izpremenila v avstrijsko provinco.

CESARSKÉ VAJE NA OGRSKEM.

Letošnje cesarske vaje imenujejo oficijelno »Večje vaje na južnem Ogrskem«. Izvedle se bodo, kakor dosedanje take vaje od leta 1907 nadalje tako, da bodo poveljniki sami poveljevali in da se vodstvo vaj ne bo vmešavalo v tek vaj. Samo v toliko se dosedanje navade izpremenijo, da vojaki ne bodo smeli več noči zaporedoma ostati brez spanja in da morajo vojaki vsaj šest ur počivati, kar se je ukazalo na prestolonaslednikovo povelje. Prestolonaslednik je namreč že lani ob vajah na severnem Ogrskem večkrat nastopil proti generalom, ki niso skrbeli za to, da bi bili vojaki smeli počivati. Nekemu višjemu generalu, ki se na prestolonaslednikovo ukaz ni oziral in je zahteval od vojakov neprestano marširanje ponoči in podnevi, je bilo kmalu po dokončanih lanskih velikih vajah ukazano, da mora prositi za pokoj. Vaje se vrše letos v Banatu, pokrajini, ki je precej podobna laškim ravninam na Benečanskem in v Lombardiji. Udeležilo se jih ne bo toliko čet, kolikor jih je vadilo lani. Modri stranki poveljuje armadni nadzornik, general pehote Schoedler, in je sestavljena iz 7. temšvarskega armadnega zbora (zborni poveljnik podmaršal pl. Meixner) in iz kombiniranega armadnega zbora, ki

mu poveljuje generalni nadzornik zbornih častniških šol, Karel baron Pflanzer-Baltin. Modri stranki pripada tudi 6. kavalerijska brigada iz Miskolca. Rdeči stranki pripada hermanstadtski armadni zbor, ki mu poveljuje zborni poveljnik, general pehote plem. Kövess. Med vajami se rdeča stranka pomnoži še z eno ali dvema honvednimi divizijami, ki se pripeljejo po železnici.

BULGARSKO - TURŠKA VOJSKA NEIZOGIBNA.

Predsednik bulgarskega sobranja, Danev, je izjavil poročevalcu »Novega Vremena«, da je vojska s Turčijo neizogibna. Vlada ne more vzdrževati miru. Edin izhod bi bil, da se v Turčiji resnično izvedejo preosnove, ki jih je že določil berlinski kongres.

PRED KONCEM LAŠKO - TURŠKE VOJSKE?

»Agenzia Stefani« poroča, da je bil 2. t. m. odpoklican general Caneva in da je imenovan za poveljnika v Tripolisu generalni poročnik Ragni, v Cirenajki pa generalni poročnik Briccola. Nova poveljnika bosta imela dolžnost, da zasedata tudi notranjo deželo. — Mirovna pogajanja med turškimi in laškimi poverjeniki se nadaljujejo. V Turčijo se vračajo izgnani laški državljani, kar Turčija mirno dopušča. Iz tega dejstva sklepajo, da Turčija in Italija kmalu skleneta mir.

ALBANSKI KOLJEJO KRISTJANE.

V Prilepu so Albanci uprizorili klanje kristjanov. Tudi v Prizrenu nameravajo kristjane napasti.

SRBIJA V SKRBEH.

»Vossische Ztg.« poroča iz Beograda, da je srbska vlada v Peterburg poročala, da jo skrbe vojaške varnostne odredbe Avstro-Ogrske ob bosensko-turški meji. Peterburska vlada je odgovorila, da ne veruje, da hoče Avstro-Ogrska kršiti status quo na Balkanu. — Trifković je podal kralju demisijo, ki bo najbrže sprejeta. Kralj namerava poveriti sestavo močne vlade Nikoli Pasiću.

ZAROKA BIVŠEGA PORTUGALSKEGA KRALJA.

V Monakovo je došel bivši portugalski kralj Manuel in princ Miguel de Braganza. Poroča se, da se Manuel najbrže zaroči s princovo hčerjo.

LISTEK.

Moja desettletnica v Bohinju.

Slike z jezera. Spisal Silvin Sardenko.

1. Hvalnica.

Sedel sem na čolnu, »Črtomiru«, nasproti jezerski beli golobici, cerkvi sv. Duha ob Bohinjskem jezeru, in sem zamislil veselo misel o svoji desetletnici.

Mislil sem, da jo bom praznoval daleč tam doma, v cerkvi sv. Kancijana, kateremu sem pred desetimi leti zapel:

V tvoji cerkvi,
sveti Kancijan,
sine jutri
novomašni dan.

A sedaj jo praznujem v zelenem Bohinju.

Desettletnica! Ne bi prijel ze pero, ko ne bi pomislil, da so ta leta pretekla v vinogradu Onega, ki je prisodil plačilo tudi tistim, kateri so manj časa delali.

Ko pišem te spomine, pojem himno vdanosti in zahvale svojemu pravičnemu Vinogradniku. Kaj naj zapišem?

»Vse reči naštet, je težko; človek jih ne more z besedo povedati; oko se ne nasiti z gledanjem in uho se ne napolni s poslušanjem.

Kaj je to, kar je bilo? Ravno to, kar bo. Kaj je to, kar se je godilo? Ravno to, kar se bo godilo.

Nič novega ni pod solncem, in nihče ne more reči: Glej, to je novo! — ker prešlo je že v časih, ki so pred nami bili.« (Ekl. I. 8—11).

Deset let! »Malo jih je, a so huda«; zakaj v zadnjem desetletju so se vremena na Slovenskem v marsičem izpremenila in nebo se je stemnilo največkrat nad duhovnikom.

»Obrnil sem se na druge reči in sem videl stiskanje, ki se godi pod solncem, in solze nedolžnih, pa nobenega tolažnika; in da se ne morejo ustaviti njih sili, ker so brez pomoči...« (Ekl. IV. 1.)

Ali danes, ko praznujem svojo desetletnico, je nad menoj jasno nebo in naključje mi za to praznovanje ni moglo nakloniti lepšega in primernejšega kraja, kakor je Bohinj s svojim pokojnim jezerom.

Ob Bohinjskem jezeru so naši moji spomini čudovito lepe in primerne slike in oblike, iz katerih odseva podoba mojih preteklih svečeniških let.

2. Zvonovi sv. Martina.

Stoj, »Črtomir«! Molčite, pljuskajoči valovi ob čolniku; slovesna pesem prihaja.

Iz Srednje vasi se je preko rodovitnega Studorskega in Fužinarskega polja, preko Jelovega lesa oglasilo ubrano zvonenje zvonov, ki so vabili k materi fari na sv. mašo ob desetih dopoldne. Grčavi Studor in bogata Rudnica sta s svojim mogočnim sklanatim hrbtom branila, da se pesem ni razlila predaleč naokrog in je lepo odmevala po jezeru, od njegovega severovzhodnega dela, v »Kočici« do južnozpadnega malega polotoka »Na klu« imenovanega.

»Ali čujete zvonenje?« sem prašal vrlega dr. Bratinja iz Gorice, kateri je z menoj vred veslal v čolnu. Njegov obraz je razodeval nenavadno veselje, zakaj njemu nasproti je sedela njegova mlada nevesta in vodila krmilo.

Novoporočenca sta bila preveč eden v drugega zatopljena, da bi sama po sebi mogla slišati zvonenje, na katero ju je opozorilo še le moje vprašanje.

»Odkod prihaja zvonenje,« se je zanimala nevesta.

»Iz Srednje vasi.«

»Kje je Srednja vas?«

Krmilo se je obrnilo, čolnič se je presukal.

»Vidite tamkaj!«

»Ona velika cerkev na holmu?«

»Tako. In spodaj vas.«

Zenin in nevesta sta poslušala.

»Lepo zvonijo.«

»Srednjevaški zvonovi imajo lep glas in lep sloves.«

Novoporočenca sta se zopet zagledala eden v drugega.

Ena in ista pesem pa vzbudi v raznih srcih različne občutke.

Le zvonite, zvonovi! — moja duša vas željno posluša. In spomin, ta čudotvorni pajek, plete tenke niti, tihe misli, vse prepreže, kar mu pride nasproti.

Deset let je minulo, odkar sem stopil v čolnič življenja in kot novomašni ženin sem šel nasproti svoji nevesti — cerkvi. O srečni srci, ženin in nevesta, poleg mene v čolniku, ko se spominjam svoje mašne ženitnine, ne zavdam vajine srčice. Moji svatje in družice, moji sorodniki in rojaki so hiteli z menoj vred v hišo božjo.

Takrat so peli zvonovi tako lepo, kakor danes, še lepše; takrat so stali mladi tako ponosno, kakor mecesni tam ob jezeru in še ponosneje; če si takrat pogledal ob mlajih proti vrhu, se

Strašne povodnji v Bukovini.

V Bukovini je 36 ur naprej deževalo. V Črncovih je poplavlila reka Prut tisti del mesta, ki leži v dolini. Povodnji so tudi drugod v Bukovini. Veliko ljudi je v nevarnosti, da vtonijo. Mesto Višnica je poplavlila reka Seret, ki je popolnoma ločeno od okolice. Nov most, ki so ga šele letos zgradili, se je podrl. V Zadovi so morali prebivalci zapustiti 300 hiš. Na stotine rodbin je brez strehe. Beda je velikanska, škoda ogromna.

Študentske novice.

Š Shod S. K. Z. se vrši v nedeljo, dne 8. t. m. v Špitaliču pri Konjicah. Govori poslanec Pišek ter več drugih.

Š Novo izobraževalno društvo ustanovijo v nedeljo, dne 8. t. m. v St. Janžu na Vinski gori. Ob tej priliki govori tudi poslanec dr. Karol Verstovšek.

Š Velika Slomškova slavnost se vrši v nedeljo, dne 8. t. m. pri Sv. Frančišku. Na sporedu je mnogo zanimivosti. Začetek ob pol 3. uri popoldne.

Š Na naslov liberalnih urednikov! V zadnjem času ste baje osredotočili svoje napade na mojo osebo; ker v slovenskem liberalnem časopisju, ako mi pride v roke, čitam le dnevne novice, zato sem večinoma navezan na ustno sporočilo Vaših neokusnih izbruhov. Očitati ste mi politično nedelavnost in zanemarjanje želj volilcev, zamočili pa ste, da več kot polovica želj volilcev, ki prihajajo na naslov S. K. Z., posebno na mene, izvirajo od liberalnih volilcev, celo iz vrst mojih stanovskih tovarišev odločno liberalnega mišljenja; to je vsekako drastičen dokaz zaupanja volilcev v liberalne poslance! Da bo Vaše očitane — bodoče, res utemeljeno, se bom potrudil biti še bolj dosleden v preziranju tega liberalnega nadlegovanja, da mi preostane dovolj časa za volilce S. K. Z. Tudi svojim tovarišem priporočam, da to načelo začnejo z vso strogostjo izvajati. Obregnili ste se celo ob to, da sem bil dva meseca na dopustu; višek predrznosti je že, da si liberalni uredniki dovoljujejo predpisovati poslancem S. K. Z., da ne samo čas, ampak tudi svoje zdravje žrtvujejo za privatne želje liberalcev. Nekoč ste baje konstatirali, da v moji preteklosti niste našli liberal. pege, obenem pa ste predrzno lagali, da sem se v svojem uradu o č. duhovščini splošno več kot nedostojno izrazil. Očitati ste mi nezmožnost, ker sem si pridobil volilno pravico v celjski okolici, naznanil obrt trgovine (katere nikdar nisem izvrševal) v svrhu predpisa davka. Res je odvetniška zbornica mnenja, da je obrt trgovine za moj stan nedostojna; toda jaz sem mnenja, da ni nedostojno obrt izvrševati, še manj pa, le obrtni list dobiti ali celo davek plačevati, skušal bom, to mnenje uveljaviti.

— O zmožnosti liberalnih celjskih pravkov na naj priča dejstvo, da so v teharski občini parcelirali malo zemljišče na nebroj kosov, žrtvovali zato na svoj, ampak v svrhu pomnožitve glasov nabrani denar in končno »dosegli«, da so oblasti odklonile, to delitev izvršiti kot protizakonito; jaz sem priporočil en glas v narodno ogroženi občini, liberalci pa so jih okrog 50 zapravili! Očitati mi, da znam edino le gostilniške koncesije izvojevati, četudi v interesu ljudstva že davno odklanjam potegovati se za gostilniške koncesije ali celo žganjetoče, razun če se gre za to,

popraviti očitno krivico; značilno je, da več kot polovica takih prošenj izhaja od liberalnih volilcev, za katere naj bi poslanci S. K. Z. še gotovo izdatke (kolike itd.) plačevali. Svetujete mi, da naj se bolj brigam celo za svoje odvetniške, nego pa javne posle; na to pripomnim, da se tega načela radi drže liberalni praviki, četudi mandate sprejemajo iz rok ljudstva; dokler pa sem jaz mandatar ljudstva, toliko časa se tega načela ne bom držal. — Celje, dne 5. sept. 1912. Dr. Ivan Benkovič.

Š Vpisovanje učencev v c. kr. samostojne nemško-slovenske gimnazijske razrede v Celju se bo vršilo dne 16. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne, in sicer od 8. do 10. ure v I. razred, od 10. do 12. ure pa v II., III. in IV. razred. Po vpisovanju v I. razred sledijo sprejemni izpiti.

Š Umrli je v graški bolnišnici nemški deželni poslanec in tovarnar ter župan na Muti, Oton Erber, v 67. letu starosti. Truplo prepeljejo iz Gradca na Muto. Pokojnik je bil hud nasprotnik vsega slovenskega.

Š Poročil se je g. Ludovik Petrič, učitelj v Konjicah, z gđno Kristino Bregant istotam.

Š Iz šole. Za pravega gimnazijskega učitelja je imenovan dr. Oton Leitgeb na državni gimnaziji v Mariboru.

Š Roparski napad ciganov. Iz Ptujja: Od zadnjega živinskega sejma se je vračal proti domu veleposestnik Martin Hernec iz Stanošine, občine Sedlašek—Nova Cerkev. Na cesti ga je napadlo več ciganov, ki so mu grozili, da ga zakoljejo, ako jim takoj ne izroči svote 1200 kron, katero je na sejmu skupil. 50 letni cigan Šandor Vikolič iz Mace na Hrvaškem je skočil k Hecnecu ter mu hotel s silo iztrgati denarnico. Hernec, kateri je imel čez ramo obešeni dve volovski verigi, se mu je postavil v bran. Nastal je med njim in Nikoličem boj. Ko je prišlo po cesti več ljudi, so cigani zbežali. Stražmojster Feliks Zcetar je takoj s kolesom zasledoval cigane, ujel Nikoliča, ga zvezal in odvedel k sodišču v Ptuj. Drugim ciganom se je posrečilo uteči na Hrvaško.

Š Grozila pisma in požari. Iz Ormoža: V sosednji vasi Vinica ob hrvaško-štajerski meji so raztrošeni po cesti listki, v katerih se grozi, da mora po malem zgoreti cela vas Vinica. In res začne večkrat kje goreti. Šele 3. t. m. je pogorelo pri nekem posestniku. Te dni so zopet našli na cesti tako grozilo, no pismo s sledečo vsebino: »Hiša za hišo mora pogoreti in nazadnje me boste videli skočiti v ogenj«. Podnevi in ponoči straži vas 12 mož. Ljudstvo je zelo razburjeno. Najbrže se gre tu za kakega blaznika.

Š Napad. Iz Dobove pri Brežicah poročajo: Zdi se nam včasih, da smo v Albaniji. Enega zadnjih večerov sta zopet napadla dva zlikovca posestnika Jurkasa iz Mihalovca, ko je ravno stopil iz Petanove gostilne. Obdelala sta ga z noži tako strašno, da so ga morali takoj odpeljati v bolnišnico. Dobovsko orožništvo naj bi malo bolj pazilo na razne tičke, ki preže za mejami, kakor zver na svoj plen.

Š Izpred celjske porote. Pred celjsko poroto se je imel zagovarjati dninar Andrej Pavlič iz Sela pri Vranskem. Znan je kot nevaren tat in je bil zaradi tatvin že 21 krat kaznovan. Kradel je posebno po Savinjski dolini in okrog Trbovelj. Sodni dvor je stavil porotnikom vprašanje glede tatvin iz navade, katerega so potrdili. Pavlič je bil nato obsojen na dve leti težke ječe.

Š Umrli je v Juvanju pri Ljubnem po dolgi, mučni boleznici posestnik Janez Poličnik.

Š Umeščenje. V soboto, dne 31. avgusta je bil v stolni cerkvi v Mariboru po stolnem župniku kanonično umeščen za župnijo Sv. Jošta na Kozjaku č. g. Franc Letonja, kaplan pri Sv. Ani na Krembergu.

Koroške novice.

k Zastrupila se je v St. Salvatorju kmetica Jožefa Jauernegger, ki se je s koso v prst uredzala. Zapušča moža in tri otroke.

k Obsojen je bil v Celovcu 20 let stari pekovski pomočnik Leopold Majcen iz ptujске okolice, ki je bil že večkrat kaznovan, na 14 mesecev težke ječe, in sicer zaradi tatvine, javnega nasilstva in lahke telesne poškodbe.

k Dobernič je bil imenovan za častnega člana celovške občine in je ob tej priliki izrekel željo, naj se mesto diplome nakaže gotova vsota za dobrodelni namen. Občinski svet je dne 3. t. m. namenil 10.000 kron za »Doberničovo ustanovo«.

k Smrtna nesreča. V Sv. Mohorju je pri ranžiranju vojaškega transportnega vlaka prišel 19letni železniški uslužbenec Sigfried Pettauer, domačin, med dva voza, ki sta ga zmečkala.

Primorske vesti.

p Ponesrečen avstrijski parnik. Parnik »Avstrijskega Lloydja«, »Molstar« je zadel v neapeljskem pristanišču ob neko skalo in je pod vodno črto preluknjan. Parnik so prepeljali v ladjedelnico, kjer ga bodo 10 dni popravljali.

p Rojenih je bilo lani v Gorici 724, med temi mrtvih 51. Umrlo je lani v Gorici 830 oseb (442 moških, 388 žensk). Porok je bilo 185.

p Umrli je v Kopru tukajšnji meščan Krebs, laški liberalni nacionalce, svojčas župan v mestu Krku.

p V morje so padli četrtek ponoči konj, voz in voznik Henrik Zupančič, uslužben pri Schiviju. Voz in konj sta utonila, voznika so pa rešili. Škode je 1500 K.

Novice s Hrvaškega.

h Skrivnostna afera. Nek dalmatinski list poroča, da je samomorilni poizkus vseučiliškega profesorja Rorauerja, ki se nahaja zdaj v blaznici v Stenjevcu, v zvezi z neko pikantno afero, da pa državni pravdnik z ozirom na to, da so Rorauer in consortes bili vladinovci, noče uvesti preiskave.

h Za obsojene dljake v Jukičevem procesu je splitski občinski svet soglasno votiral 1000 K.

h Albanski katoliški škof skaderski, Vijeđija, je došel na potu k evharističnemu kongresu na Dunaju v Zagreb in se nastanil v nadškofijski palači. S škofom je prišlo tudi 70 Albancev.

h S tira je skočil v Vlaški ulici v Zagrebu tramvajski voz. Kriv je motorski vođa, ki je znan kot hitri vozač. Nesreča se ni zgodila nobena, pač pa se je 30 pasažirjev polotila velika panika. Voznika so odpustili.

h Nesreča v Hercegovini. Vojak Bernard Eppstein 67. pešpolka je padel v Celenki 60 m globoko in se ubil.

h Železnica Belovar—Grubišnopolje. Hrvaški listi poročajo, da normalno napreduje gradnja železniške proge Belovar—Garešnica—Grubišnopolje ter da bo mogoče del proge od Belovara do Velikega Grjevca še letos otvoriti.

Razne stvari.

Nesreča v rudniku Leus zahtevala 71 žrtev. Strašna nesreča v rudniku Leus pri La Clarence je zahtevala 71 smrtnih žrtev. Listi zdaj poročajo, da jo je general Chapel napovedal z dnem 3. septembra.

17 ljudi zgorelo. V nekem kraju pri Peterburgu je zgorel skedenj, v katerem je spalo veliko delavcev. Po doseđanjih poročilih je zgorelo 17 delavcev.

Samoumor ustanovitelja neomalthuzianisma. Ustanovitelj neomalthuzianističnega gibanja Pavel Robin se je, kot poročajo iz Pariza, zastrupil v noči od sobote na nedeljo. Robin je bil 75 let star. Pavel Robin je ustanovil l. 1896 proti Bertillionovi »Alliance Nationale«, ki je imela namen, zvišati število porodov na Francoskem, »Ligue de Regeneration Nationale« v Parizu. To društvo je imelo namen, pridobiti novih pristašev za neomalthuzianizem. Robin je namreč trdil, da srednja frekvenca rojstev ni odločilna za število otrok pri posameznih rodbinah. Po dvootroškem sistemu more imeti osmi del vseh družin po 16 otrok, ako so ostale družine brez otrok. Robin je smatral torej kot pristaš naukov Malthusa za narodno dolžnost, zmanjšati število rojstev. V resnici pa je Robinov neomalthuzianizem vzrok propadanja francoskega naroda.

Predobier preiskovalen sodnik zaprt. V Sevastopolju so zaprli preiskovalnega sodnika mornariškega sodišča Lubina, ker je v zapisnikih milejše opisaval krivdo 300 radi upora zaprtih mornarjev.

Senzačen umor v New Yorku. Dne 15. julija je bila umorjena v New Yorku Ogrica Roza Szabo, rojena Mentschik. Umor je bil skrivnosten in morilčevo zasledovanje zelo težavno. Na to, da je bila umorjena, so prišli po dejstvu, da se ni pripeljala 11. avgusta iz Amerike v Trst, kakor je prej naznaila svojim sorodnikom na Dunaju. Sorodniki so poizvedavali, kaj je z njo in dognali, da se je sredi julija vozila po morju z newyorškim odvetnikom Gibsonom, ki je izpovedal, da je utonila. Gibson je čez nekaj dni pri petih bankah poizkušal dvigniti 10.000 dolarjev (100.000 K), ki jih je imela Szabo naloženih. Izkazal se je z mrtvaškim listom in z oporoko Szabov, ki ju je ponaredil in je res pri štirih bankah dvignil denar. Newyorška in dunajska policija sta dognali, da je Gibson res preuknil čoln, v katerem se je vozil s Szabovo in da je umoril tudi nekega železniškega.

ga uradnika, da dvigne njegov v neki banki naložen denar. Gibson je minuli teden pobegnil iz New Yorka.

V avtomobilu ponesrečen francoski poslanik. Francoski poslanik Barrère v Rimu je bil lahko ranjen, ker je zadel njegov avtomobil v nek drug avtomobil. Šofer je baje mrtev.

Ponesrečen aviatik. V Sianeju je padel aviatik Hart 65 m globoko. Hart je nevarno poškodovan.

50milijonski konkurz. V Berlinu je postal insolventen spekulant s stavbišči Philippsthal. Pasiva znašajo 50 milijonov mark. Več večjih bank je prizadetih.

Pogorela je papirnica v Wilzhausu. Škoda znaša 300.000 K. Zažgal jo je 15-letni delavec Bennesch.

Napad »bolnika« na zdravnika. V Hamburgu je prišel k zdravniku dr. Paulseni neki mož, ki je zdravniku rekel, da ga bole pljuča. Ko ga je zdravnik preiskaval, mu je »bolnik« nastavil na čelo revolver in zakričal: »Denarja hočem!« Zdravnik mu je z roko izbil revolver in mu dal 4 marke, s katerimi je pobegnil.

Dnevne novice.

+ Evharistični kongres. Šele danes so po velikih težavah in na posredovanje poslanca Gostinčarja, ki se je dva dni zapored odpeljal na Dunaj, došle vse pristopnice z legitimacijami vred za kongres. Na deželo se razpošljejo še danes, če bo le mogoče delo zmagati, vse; ljubljanski udeleženci, kateri jih še niso vzeli, naj pa pridejo ponje jutri v pisarno. — Za stanovanja pa na vse prošnje in pritiske doslej nismo mogli izvedeti naslovov. Oni udeleženci torej, ki odpotujejo že te dni na Dunaj, preden tukajšnji odbor dobi naslove, naj gredo — drugače jim ne moremo pomagati — sami vprašat za svoje stanovanja v pisarno odbora za stanovanja, ki je v Wallnerstrasse št. 8, pri tleh na levo. Ta Wallnerstrasse je v I. okraju, in sicer ako se gre od cesarskega dvorana po Kohlmarktu na Graben, je to s Kohlmarkta stranska ulica na levo roko. — Pripomniti treba še to, da ne bo mogoče toliko sob z eno posteljo preskrbeti, kolikor se jih je zaželelo; marveč zadovoljiti se bo treba s sobami, v katerih so po dve, tri ali štiri postelje. — Skupna stanovanja (Massenquartiere) pa sploh ne bodo odprta pred sredo večerom. Kdor izmed teh, ki se je prigrabil za skupna stanovanja, gre na Dunaj pred sredo, mora si do srede skrbeti za stanovanje sam. V sredo zvečer ob 7. uri 30 minut naj pa pride na južni kolodvor, ko pride kranjski skupni vlak; takrat bo izvedel, kje je njegovo skupno stanovanje. — Oni, ki so ali še bodo plačali po 10 K za skupna stanovanja in skupno hrano, dobijo kupone (rdeče listke) v potrdilo, na katere naj pazijo, da se bodo na Dunaju z njimi izkazali, da imajo pravico do stanovanja in hrane. Čč. gospode pa prosimo, naj teh 10 K poberejo od vseh, ki so se prigrabili za skupno stanovanje in hrano. — Druga pojasnila jutri.

+ Kranjski šolski sveti, ki so dobili te dni pisma za naročitev Slomškovich podob šolskim otrokom, naj bi blagohotno naročila takoj izvršili, da se more hitro določiti naloga tisku.

+ Zavednost! Noben naš član in somišljenik bi ne smel imeti ročnega zapiska, ki ga tiska »Učiteljska tiskarna«, pač pa žepni zapisnik, ki ga letos zopet v drugo izda »Slomškova zvezka« in se tiska v »Katoliški tiskarni«. Krajni šolski sveti, kateheti in drugi naši ljudje, bodite tedaj toliko samozavestni in ne pustite se terorizirati od liberalnih šolskih voditeljev. Letošnji žepni zapisnik bode zelo praktičen in v njem bode tudi imenik članov »S. z.« — Voditelj.

+ Glasilo jugoslovanske socialne demokracije je strašno sitno. Kakor stara čevkula vsak dan kaj novega iztakne, da o tem po svoje filozofira: danes socialno vprašanje na Japonskem, jutri razredno justico v Nemčiji, pojutrišnjem jekleni trust v New Yorku. Človek bi nič ne rekel, če bi teh stvari par dni prej ne bral v »Arbeiterici« ali pa v »Neue Zeit«, in sicer v veliko bolj kratkočasni obliki. Ampak »Zarja« končno lahko svoje bravce, katerih itak ni veliko, mori, kakor hoče, nedopustno pa je, da je obenem tudi skrajno sirova. Tako n. pr. zadnji čas na prav prosti način sramoti evharistični kongres, dasi ji ta verska prireditelj ni prav nič mar. Morebiti socialni filozofi pri »Zarji« še ne vedo, da je »Kampf« napisal dve dolgi razpravi o tem predmetu, ki sta sicer silno plitvi, pa saj brez posebnih zabavljic — tiste naj prepiše in sodrugi bodo za dva tedna oskrbljeni z gradivom, primernim za njihovo inteligenco. Toda »Zarja« je, odkar je gospod Kristjan v Ameriki, šo

je po njih visoka in nebeška misel spustila v tvoje srce; takrat je zrl vame vsako oko in marsikatero ustnice so skoro zavistno šepetale: »Kako je srečen!«

Komur niso nikoli zapeli iznad kora novomašnega pozdrava:

»Novimašnik, bod' pozdravljen!« — on ne ve, kaj je pozdravljenje.

»Ali ste bili že kdaj tako srečni?« me je pozneje, na novomašni svatbi vprašala otroška družica.

»Povejte, če ste že bili?«

»Ze sem bil tako srečen.«

Dekletce me je osuplo pogledalo z velikimi očmi in ni moglo verjeti mojih besed.

»Kdaj pa je to bilo?«

»Enkrat . . . ko sem bil še tako majhen, kakor ti in še manjši.«

»To pa že ni mogoče.«

Vedel sem, da bi me otrok ne mogel umeti; umolknil sem in sem se sklonil na levo proti drugim svatom.

Deklica pa je stala zopet pred menoj s prosečim obrazom in nadležno besedo:

»Le čakajte! Nočete povedati: Kdaj je bilo?«

»Sedaj me pusti, ti mušica, pozneje ti povem.«

(Dalje.)

veliko bolj propadla. Danes n. pr. priobčuje nek mazaški članek o tem, kako je katoliška cerkev učila moriti kralje, bodisi z bodalom ali s strupom, in navaja pri tem celo škofa Lucijerja Kalariškega! — Kaj vse pri »Zarji« ne vedo! To je učenost, da ji ni para. Razume se, da je vsa ta storija posneta po kaki plesnivi brošuri, kakor so jih pred 50 leti veliko producirali, in da ni niti en citat resničen. Če bo šlo tako naprej, utegne »Zarja« mesto glasila za delavce postati edino koncesionirana centrala za ves slovenski šund.

— **Podpora pogorelcem v Tomačevem.** Notranje ministrstvo je sporazumno s finančnim ministrstvom dovolilo pogorelcem v Tomačevem pri Ljubljani 1500 K državne podpore.

— **Ljudsko šolstvo.** Kranjski deželni šolski svet je odredil, da se na ljudski šoli v Čemšeniku ustanovi poseben oddelek za šolske otroke iz vasi Znojile, okraj Kamnik, ter nastavi provizorično učiteljsko moč. — Prov. učitelj in voditelj na enorazrednici v Preski Andrej Vilfan je v isti lastnosti prestavljen na dvorazrednico v Šmartnem pod Šmarno goro.

— **Pospješevanje industrije na Tirolskem.** Mestno zastopstvo v Ali je sklenilo pospeševati naselitev in razvoj novih industrij v mestu s tem, da novo nastalim tovarnam zagotovi za dogovorjen čas prostost mestnih doklad, ter da jim daje električni tok za lastno ceno in pitno vodo brezplačno. V posebnih slučajih odstopa tudi potreben stavbeni svet za nizko ceno ali brezplačno.

— **Popravljen laži.** V »Slovenskem Narodu« z dne 29. avgusta t. l. št. 197, je izšla notica o izletnikih družstva iz Viča v Bohinj; ker je v tej notici omenjen tudi hotel »Zlatorog«, kakor da bi izletniki ne bili plačali, zato je s tem potrdim, da so dotični izletniki vse pošteno plačali in se sploh zelo vpljudno obnašali. — Ukance na Boh. jezeru, dne 3. septembra 1912. — Josip Rauhekar.

— **Umrla je 5. t. m. ga. Marija Bon,** soproga občežnanega trgovca in posestnika na Raki, Vinkota Bon.

— **Odmevi občinskih volitev v Mostah.** Danes dopoldne je bil pred ljubljanskim okrajnim sodiščem obsojen c. kr. pismonoša Avgust Heuffel na 24 ur zapora ali 20 K globe, ker je bil ob priliki občinskih volitev v Mostah zmerjal z različnimi psovskami usnjara Bitenca v Vodmatu, ki je bil kandidat S. L. S.

— **Umrl je na Rakeku po dolgi in mučni bolezni posestnik in občinski odbornik Jakob Ivančič.** Pogreba se je udeležil skoro ves občinski odbor z županom ter velika množica domačinov. Občina mu je tudi poklonila lep nagrobni venec. Pokojni je bil tih in miren značaj, obče priljubljen in zvest prijatelj S. L. S.

— **Nesreča na železniški progi Trebnje—Št. Janž.** Danes, dne 5. septembra ob pol 2. uri popoldne je pridrdral žel. stroj pri zarezi Hrastovica-Most s tako hitrostjo in brez vsakega signala, da se voznik, ki je vozil čez odprto prevozno progo, ni mogel več umakniti. Stroj je enega konja, ki je bil vreden 900 kron in last Janeza Povšeta iz Mokronoga, na mestu razmesaril, drugega konja, hlapca in pasante pa zmetal ob želez. mejo. Ker je bila krivda le pri strojniku, je ljudstvo silno razburjeno in se slični slučajji ponavljajo. Čudne so res razmere na tej železnici. Čuje se tudi, da gredo strojnik in kurjač v gostilno, med tem ko stroj brez varstva na progi stoji. Prosi se tudi temeljite preiskave od strani orožniške postaje v Mokronogu.

— **Umrl je nenadoma v Planini kneza Windischgraetza uradnik Pehaček,** star 66 let.

— **Nežo Burja,** ki je na Rečici na Bledu umorila svoje štiri otroke, so danes pripeljali v blaznico na Studeneč.

— **Nesreča vsled avtomobila.** Ko se je 48 let stari hlapec Ignac Šterovnik iz Stožic št. 26 danes ponoči med 1. in 2. uro peljal s praznim vozom na polje po mrvo, mu na državni cesti blizu smodnišnice pride nasproti avtomobil. Hlapec pade z voza, si zlomi levo nogo in poškoduje na ostalem telesu. Avtomobil je last grofa Thuna z Dunaja.

— **Nesreča pri delu.** Drolca Janez, 38 let starega žagarja, je v Kamniku pri vodni žagi nek hlod vrgel na žago, da si je zlomil desno nogo in se hudo poškodoval na glavi.

— **Bob v Kamniški Bistrici** se priredi v slučaju ugodnega vremena v nedeljo, 8. t. m. Dopoldne ob 9. uri se vrši v tukajšnji kapelici služba božja. Popoldne planinska veselica na prostem in v koči z izbranim sporedom. Za zabavo in dobro postrežbo bodo najbolje preskrbljeno. K obilni udeležbi na bistriški bob se uljudno vabijo vsi prija-

telji divne Kamniške Bistrice. — Mar. Jerajeva, oskrbnica Bistriške koče.

Zavetišče zapuščene in zanemarjene češke mladine.

Šele štiri leta deluje v samotni in na tihem v čeških Budejovicah društvo »Serafinsko delo ljubezni« za varstvo zapuščene, zanemarjene ter pokvarjene češke mladine. Pri vsej svoji skromnosti — rekli bi skoro nepoznani in nepripoznani — je doseglo to človekoljubno društvo kaj lepih uspehov, ki upravičujejo k najlepšim nadam. Od svojega početka pa do današnjega dne se je zavzelo društvo že skoro za 100 zapuščenih, zanemarenih in pokvarjenih otrok. Zdaj ima v svoji zaščiti 63 otrok, ki jih vzgaja deloma v lastnem detinskem zavetišču v Sušici na Šumavi, kjer ima manjše posestvo, deloma jih ima v oskrbi pri poštenih kmečkih družinah, deloma v strokovnih vzgojevališčih in po sirotišnicah na Češkem in Moravskem.

Naše poročilo hočemo omejiti le na dve miniaturi. V januarju leta 1913 bo tri leta tega, kar se je društvo »Serafinsko delo ljubezni« zavzelo za Anico Kovarikovo, zdaj trinajstletno deklico iz Čihane. To vam je neznanatno dekletce, ampak pestre preteklosti. Očeta ni imela, mati ji je kmalu umrla, a skrbnik se je za njo malo briga in tako je prišla v roke brezvestnim ljudem, ki je niso pošiljali v šolo, ampak pridrževali so jo doma, da je krave pasla in — kradla. Ako ni prinesla, kar ji je bilo ukazano, je bila pa tepena. Ni čudo, da se je naposled desetletna Anica naveličala službe, kjer ji je bila v plačilo le — palica. Ušla je od malopridnih ljudi ter se okoli potepala, beračila in ko je pritisnil glad, tudi — kradla. Tako je prišla v Sušico, kjer jo je prijela policija ter v prosincu leta 1910 izročila v otroško zavetišče v Rumenih Dvorcih. Tu je ostala do konca avgusta 1910. leta in človek bi bil mislil, da se je privadila na pošteno življenje. Plašen ptiček, rojen v gozdu, je navajen na svobodo in prosto naravo, ako ga pa kdo ujame in zapre v kletko, je žalosten in čaka prve ugodne prilike, da uide iz tesne gajbice v zeleno goščavo, kjer bo zopet veselo žrgolel. Prav tako je bila s Kovarikovo Anico. V zavetišču rumenodvorskem ji je bilo všeč: najedla se je vsakpot do sitega, topli je niso in na zelenem travniku je z drugimi otroki vred lahko poskočila. A večji respekt je imela pred bližnjo vaško šolo, kamor hodijo otroci tudi iz omenjenega zavetišča. Kakor pribita mirno sedeti nekoliko ur dan na dan, pa paziti na pouk učiteljev, je bilo za Anico nekaj groznega. In — izginila je nenadoma, kakor bi se v zemljo vdrla. Šele čez pet mesecev v svečanu leta 1911. so jo zopet našli v neki oddaljeni gorski vasi. Poslali so jo zopet najprej v Sušico v Rumene Dvorce, nato pa v sirotišnico v Češke Budejevice, kjer vrata zapirajo skrbno, da bi ptičica ne ušla. Tukaj je naposled pod skrbnim nadzorstvom čč. sester Boromejek postala iz plahe kukavice domača priljudna lastovica. Privadila se je na red in mirno delo in veselje do potepanja je prešlo samo ob sebi. — Anico Kovarikovo je v marsičem prekosil Francek Nikodým, zdaj štirinajstletni v Hosinurojeni deček. Vsled obsodbe c. kr. okrajnega sodišča v Čeških Budejovicah je bil s svojim mlajšim bratom vred zaradi tatvine zaprt štiri tedne. Oba sta majhna, slabotna postava, kakor bi ne znala do pet šteti. V šoli sta se slabo učila. Rada sta izostajala od šolskega pouka, zato pa sta kazala večjo nadarjenost v tatinstvu. Koliko je moglo sodišče sploh dognati, sta pokradla mlada zmoviča do 360 K, ali upravičena je sumnja, da imata na vesti najmanj še enkrat toliko nakradenega denarja, ker sta svoje zgloglasno rokodelstvo že od svojega osmega leta sam izvrševala. Zalostno karakterizira družinske razmere faktum, da sta se dečka od mladosti do zime po cele tedne podnevu in ponoči okrog potepala in se stariši niso nič za nju zmenili. Kadar je bilo lepo vreme, sta prespavala noči v prosti naravi, na primer v mestnem parku, kjer ju je naposled zalotil tamonji paznik ter odvedel v justično palačo. Sodišče se je obrnilo na deželno komisijo za varstvo otrok in deželno popravnico, ali nikamor niso marali mladih kaznjencev. Zato se je pa zavzelo za nju društvo »Serafinsko delo ljubezni« ter je dalo starejšega v vzgojevalnico »Pri dobrem pastirju« v Pragi, mlajšega pa je ostal še svoboden, ker ga ni hotel tudi za dobro plačo noben zavod sprejeti, a društvo »Serafinsko delo ljubezni« samo nima za enkrat še svoje vzgojevalnice za podobne nesrečnike: zavetišče v Rumenih Dvorcih je določeno le za deco, ki ni še izprijena.

Pokvarjene otroke ima društvo v vzgojevalnih zavodih — kjer plačuje za nje — tako dolgo, da se docela poboljšajo, na kar jih da v pouk kakšnemu rokodelcu ali v službo, a pazi na nje, dokler niso polnoletni. Zdaj se uče rokodelstva (trgovina, mizarstvo in čevljarstvo) trije dečki; v službi so pa en deček in dve deklici. Delodajalec je dolžan napeljavati jih k dobremu, jim sam kupuje obleko in kar jim je treba, ostali denar pa pošilja društveni upravi v češke Budejevice, ki ga za nj nalaga v hranilnici. Tako pridejo, kadar dorastejo, do nekaj gotovine, da si lahko omislijo svoje ognjišče in bodo tam potom prisiljeni k poštenemu življenju. — Društvo »Serafinsko delo ljubezni« si zadnji čas prizadeva, da bi ustanovilo tudi svojo vzgojevalnico za zanemarjene in pokvarjene otroke.

Ljubljanske novice.

Ij Vojaška nastanitev. Vse one stranke, stanujoče v mestnem okrožju ljubljanskem, katere so za časa letošnjih vojaških vaj tranzentalno prenočile bodisi častnike, moštvo ali vojaške konje, oglašajo naj se radi izplačila nastanjevalnih pristojbin od sobote, dne 7. t. m. dalje z dokazili o nastanitvi v nastanjevalnem uradu mestnega magistrata (pisarna mestnega ekspedita) od 8. do 2. ure popoldne ali od 5. do 6. ure zvečer.

Ij Šahovski mojster dr. Milan Vidmar priredi v soboto, dne 7. t. m. ob pol 9. uri zvečer v kavarni »Evropa« simulantno produkcijo, kjer bo igral sočasno s poljubnim številom nasprotnikov. Podpisani odbor vabi vse prijatelje šaha k udeležbi ter naj po možnosti vsakdo šahovnico seboj prinese. — Odbor »Ljubljanskega šahovskega kluba«.

Telefonska in brzojavna poročila.

GROF STÜRGKH OSTANE.

Dunaj, 6. septembra. »Neue Freie Presse« poroča, da ostane grof Stürgkh na čelu kabineta, pač pa odstopi trgovski minister Rössler. Baje bo njegov naslednik sekcijski šef Seidler.

PROTI HOCHENBURGERJEVEMU JEZIKOVNEMU UKAZU.

Praga, 6. avgusta. Češki listi odločno protestirajo proti jezikovnemu ukazu, ki ga je izdal v zadnjem času justični minister dr. Hochenburger sodiščem na Češkem in v katerem se graja, da je neko sodišče, ki je prej dosledno odklanjalo vloge v deželnem jeziku, ki v dotičnem sodnem okraju ni navaden, v nekem posameznem slučaju sprejelo tako tožbo. Ukaz obenem naroča predstojnikom okrajnih sodišč, da naj v izogib nasprotujočih si sklepov istega sodišča s poukom vplivajo na posamezne sodnike in potom razdelbe sodnih opravil in s pridržanjem razsodbe sebi samim v posameznih pravnih zadevah skušajo pospeševati in dosegati enakost pravosodja.

URADNIŠKA PRAGMATIKA.

Dunaj, 6. septembra. Grof Pace je izjavil, da govornice o koreniti izpremembi uradniške pragmatike po gospodski zbornici ne odgovarjajo resnici. Povedal je, da je že izgovoril svoje poročilo in da se je v njem strogo držal sklepov poslanske zbornice. Izpremembe, kolikor jih je v njegovem poročilu, obsejajo le najpotrebnejše stvari in gotovo ne bodo ovirale izvedbe uradniških predlog ter se nanašajo edino le na zapreke, ki bi mogle onemogočiti sankcijo, kakor je vlada že povdarjala tekom razprave v poslanski zbornici, kakor koalicijski paragraf in deloma tudi čakalne roke pri časovnem napredovanju. Grof Pace je izjavil, da bo podpiral veljavo predlog od 1. junija t. l. dalje.

NEMŠKI JURISTOVSKI KONGRES ZA SMRTNO KAZEN.

Dunaj, 6. septembra. Shod nemških juristov in sodnikov se je na podlagi referata dr. Kahla iz Berolina s 159 proti 158 glasovom izrekel za smrtno kazen.

OBČINSKE VOLITVE V GRADCU.

Gradec, 6. septembra. Za občinske volitve, ki se začno 17. t. m., sta liberalna in neodvisna krščansko-socialna stranka za tretji razred sklenili kompromis proti socialni demokraciji. Kandidatov v tretjem razredu je 16.

RAZPRAVA PROTI POLICIJSKEMU NADKOMISARJU.

Gorica, 6. septembra. Goriškega policijskega nadkomisarja dr. Casapiccola je tožil laški podanik Scarmignan radi razžaljenja časti. Scarmignan je bil namreč izgnan iz Avstrije. Pred več pričami mu je dr. Casapiccola dejal, da je bil v Tridentu policijski špijon ter da takemu človeku, ki svoj narod izdaja, nič ne zaupa, ker je sposoben za

vsako dejanje. Vsled tega je Scarmignan tožil dr. Casapiccola. Obravnava se je vršila v petek, 5. t. m. Dr. Casapiccola je prečital neko Scarmignanovo pismo, v katerem ta laški podanik povdarja, kako je v Tridentu policiji pomagal vohuniti nad Lahi, ter da je kot stavec pri kršč.-soc. listu »Popolo« izdajal, kdo je spisal kak članek. Sodnik je na podlagi tega dokaza resnice oprostil dr. Casapiccola. Scarmignan bo moral pa čez mejo.

ZARADI RAZŽALJENJA VELIČANSTVA.

Trst, 6. septembra. Pred tukajšnjim sodiščem je bil regnikolo zidar Pavel Jannoni radi razžaljenja veličanstva obsojen na štiri mesece težke ječe in izgon.

SUFFRAGETKE TEPENE.

London, 6. septembra. Na nekem zborovanju so suffragetke demonstrirale proti ministru Lloyd Georgeju. Nato so navzoči planili po suffragetkah, jim strgali obleko s telesa in jih pretepli.

RUSKA VLADA DEMENTIRA.

Peterburg, 16. septembra. Oficielno poročilo izjavlja, da so vesti o uporabi ruskega črnomoškega brodovja brez vsake podlage. (Dementijem ruske vlade ni veliko verjeti.)

FRANCOZI PRODIRAJO V MAROKO.

Pariz, 6. septembra. Generalni rezident Lyautey je polkovniku Manginu zapovedal, da odrine proti Marakešu.

PANIKA MED ROOSEVELTOVIM GOVOROM.

London, 6. septembra. Med govorom kandidata Roosevelta se je nek konj splasil in se zaletel v tribuno. Nastala je divja panika; 37 ljudi je pohojenih, mnogo ranjenih.

HAMBURŠKI ŽUPAN UMRL.

Hamburg, 6. septembra. Župan svojihodnega mesta Hamburga, Burchardt, je umrl.

ROPARSKI UMOR.

Düsseldorf, 6. septembra. Tu je bil trgovec s cigarami Linden umorjen in oropan. Dva osumljenca so zaprli.

TATVINA DRAGOCENOSTI.

Lissabon, 6. septembra. V samostanu v Arajosu so pokradli kelihe in podobne vrednosti 50.000 frankov.

VRHLICKY BOLAN.

Praga, 6. septembra. Pesnik Jaroslav Vrhlicky je težko obolet.

Gospodarsivo.

Angleška banka. Dne 29. avgusta je zvišala Angleška banka svojo obrestno mero od 3 na 4%. Sicer se to ni zgodilo docela nepričakovano, vendar je pa presenetilo dejstvo, ki bi imelo nastopiti z ozirom na druga leta šele jeseni in pa, ker bi si sedaj banka lahko pomagala z izdajo zakladnih listov, Slednje bi bilo ugodnejše za državo, vendar so bili merodajni trgovinski oziri ravnateljev banke, ki se volijo že od ustanovitve banke v začetku osemnajstega stoletja sem, samo iz števila največjih londonskih trgovcev. Izključeni so vsi bankirji, ki tudi z malimi izjemami — Rothschild — ne smejo biti v upravnem svetu državne banke. Upravnemu svetu in ravnateljstvu so torej takorekoč že od doma dobro znane razmere angleške in svetovne trgovine ter uporabljajo njih člani svoje znanje v korist banke. Tako je bilo tudi v zadnjem slučaju zvišanja obrestne mere. Zetev na celini je bila letos zgodnejša nego prejšnja leta, pa je zato tudi jesenska potreba po denarju postala prej nego sicer občutna. Angleška banka mora imeti pripravljeno svoje zlato za Južno Ameriko, Indijo in Egipt ter je zato tako hitro zaprla z višjim diskontom Evropi pot do svojih blaginj. Zadnja 3% obrestna mera je bila v Angliji v veljavi od 9. maja, medtem ko se je pred to dovolil denar po 3½%. Lani je imela Angleška banka 3% do 21. septembra in je šele tedaj postala potreba po denarju nujnejša.

Takoj po zvišanju v Londonu, so na Dunaju poskočile angleške menice od 24½ na 24½ K za funt šterlingov. Vsled dogodkov v Londonu se je zvišal tudi dunajski privatni diskont za 1 šestnajstinko, tako da znaša sedaj 4½ odstotka. Praktičnega pomena je vprašanje, kaj bo storila naša državna banka ob tem položaju na svetovnem trgu, ako zviša svoj diskont, bi to pomenilo poostrenje sedanje denarne napetosti in še večjo uporabo kredita v vsakem posameznem gospodarstvu. Najbrže pa Avstro-ogrška banka ne bo sledila angleškemu vzgledu, ter bo vzdržala jesen s sedanjimi 5 odstotki; nasprotno pa pričakujejo, da bo nemška Državna banka posnemala Angleško, kakor se je to enako zgodilo mesca maja ob znižanju diskonta od 3inpol na 3 odstotke.

Obrl.

Obrina preizkušnja. Dne 29. septembra ob 9. uri dopoldne priredi obrina zadruga na Bledu preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni zadrugne bolniške blagajne na Bledu, Mlino 3. Vsi vajenci, kateri so učno dobo dovršili in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo pismeno prošnjo na obrtno zadrugo na Bledu, katera je koleka prosta.

Preizkušnja za čevljarske pomočnike se vrši v Ljubljani dne 17. septembra, preizkuševalno delo je izvršiti do dne 15. septembra. Oprostni na vajencev je dne 16. septembra. Pojasnila se dobe pri zadrugnem načelniku Josipu Breskvarju Sv. Petra cesta 31, ali pa pri načelniku preizkuševalne komisije, Mateju Oblaku, Kongresni trg.

Društva.

Ustanovno zborovanje društva absolventov kranjskih kmetijskih šol se vrši v nedeljo, dne 15. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne v prostorih hotela »Strukelj« v Ljubljani. Prosimo vse bivše učence, da se zborovanja gotovo udeležijo in prijavijo udeležbo zaradi skupnega obeda. — Za pripravljalni odbor: Anton Globelnik.

Šišensko prosvetno društvo je priredilo preteklo nedeljo veselico v Zg. Šiški. Veselica je kljub slabemu vremenu lepo uspela. Bodi izrečena tem potom zahvala vsem članicam, ki so sodelovale in pevkam in pevcem Blaž-Potočnikove čitalnice v Št. Vidu, ki so s petjem največ pripomogli in povzdignili veselico.

Glasba.

Slovenski pevski zbori naročite »Slovenske narodne pesmi«, nabral in harmoniziral Alojzij Miheličič, organist v Metliki. Zbirka obsega naslednje skladbe: 1. Vodica med gorami. — 2. V Ljubljano pridem čez goro. — 3. Prišle so nove novice. — 4. Oj srečne so ribce. — 5. Tam so štirje fanti, vsi v zelenem gvanti. — 6. Sinoči je pela. — 7. Bog je pa stvarnik moj. — 8. Tri tičice. — 9. Spazila sem Janka. — 10. En pastirček kravce pasel. — 11. Ljubi očka, ljuba mamca. — 12. Stoji, stoji ravno polje. — 13. Ostani sinko, Janko, tu. — 14. Oj Ive, k nam na kres! — 15. Preljubi ti ženin. — 16. Ena ptička prilelela. — 17. Marija je po polju šla. — 18. En očka ima sinčke tri. **Vsak ljudski oder naj bi prepeval te krasne narodne pesmi!** En izvod 70 vin., s pošto 5 vin. več. 10 izvodov 6 kron, s pošto 20 vin. več. — Naročila na »Slovensko Stražo« v Ljubljani.

Zbirka slovenskih narodnih pesmi IV. zvezek. Besede zapisal dr. J. Debevec, harmoniziral in uredil Marko Bajuk, založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena izvodu 1 K 60 vin.

Gospod Bajuk ima za razvoj slovenske narodne pesmi veliko zaslug. V vseh, kar jih je dosedaj izdal, se kaže enega najboljših harmonizatorjev. V tem zvezku sta se oba gg. prireditelja zelo ozirala na to, da sta podala našim pevcem v besedilu kakor v harmonizaciji zares tako pesem, kakor jo naš narod poje. To je pravo pristno narodno blago in je za pravo narodno pesem velike važnosti. — Napevi so povečini povzeti iz cerkniške okolice in jih je v tem zvezku 24 in sicer: 9 za moški, 12 za mešani in 3 za ženski zbor. Napevi, kakor je sklepali niso nič spremenjeni bodisi v besedilu ali melodiji in so taki, kakor jih poje naše ljudstvo.

Priporočamo te napeve kar najtopleje vsem našim pevskim zborom. Opozorjamo jih posebno na to, da jih z mirno vestjo lahko proizvajajo, ker se v besedilu ne nahaja nič spodtakljivega. Kakor je rečeno, je pa ta zbirka tudi za folklorista velikega pomena in upati je, da naša narodna pesem še ne bo utihnila. Gospod prireditelj pa naj še dalje zbira narodne bisere, da se otmo pozabljenosti.

Deset pesmi k blagoslovu. Za mešani zbor zložil Anton Grum, založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena izvodu 1 K.

Ti napevi bodo cerkvenim pevskim zborom zlasti po deželi izborno vstrezali in dobrodošli.

Ne samo radi tega, da so zloženi v lahkem in melodioznem slogu, temveč posebno še zato, ker ima vsak napev po tri kitice, kar smo prvi vseh dosedaj izšlih blagoslovnih napevih zelo pogrešali.

Upamo, da bodo naši gg. organisti radi segali po teh primernih in lepih napevih ter jih z veseljem izvajali v čast in slavo med nami pričujočega Zvečarja.

Dalje prav toplo priporočamo deset obhajilnih pesmi in 2 v čast presve-

temu Srcu Jezusovemu od istega skladatelja.

Tudi ti napevi so melodiozni in prav lahki, ter bodo svojemu namenu vsestransko kar najbolje služili.

Cena partituri 1 K. Dobivajo in naročajo se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Književnost.

Berila in evangeliji za nedelje, praznike in imenitnejše godove cerkvenega leta. Priredil dr. Josip Lesar, častni kanonik, profesor bogoslovja itd. v Ljubljani. Nova izdaja evangelijev je ravno kar dotiskana z novimi, zelo razločnimi in za ta namen posebej izdelanimi krasnimi črkami. Sploh je vsa zunanja oprema dragocena in prikladna vzvišeni vsebini. Knjiga je odobrena in postane vir in podlaga božje besede med Slovenci. Cene so sledeče: Platno, rdeča obreza 4 K 50 h; umetno usnje, zlata obreza 6 K 50 h; izdaja v najfinem (japan) papirju, šagrin, zlata obreza 8 K. Knjigo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani in bodo vezani izvod 10. t. m. na razpolago. Naročila se že danes sprejemajo.

Peter Barbarič, vzoren hrvaški mladenič, vzor mladeničem slovenskim. Spisal P. A. Puntigam. Cena 1 K 20 vin., vezano 1 K 80 vin. To je krasna knjiga; življenjepis hrvaškega mladeniča, ki naj bo vzor našim slovenskim mladeničem. — Ena misel iz predgovora, naj zadošča, da bo slovensko ljudstvo pridno prebiralo to knjigo. Večjega ponosa ni za noben kraj, ne za župnijo, ne za deželo, ne za narod, kakor če ima dobro mladino. — Največja sreča vsakega človeka je srečna smrt. Poleg srečne smrti je pa človekova največja sreča lepo preživljena mladost. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani po zelo nizki ceni.

Voditeljem tretjega reda priporočamo knjigo: »Tischler, Handbuch zur Leitung des dritten Ordens des hl. Franciskus samt 150 Predigtskizzen für die Ordensversammlungen.« Cena 10 K, vez. 12 K, po pošti 42 vin. več. Ista je ravno kar izšla v šesti predelani in pomnoženi izdaji, katero je aprobirala sv. kongregacija. Načrti za govore niso primerni samo za zborovanja tretjega reda, temveč tudi za Marijine družbe ter za mladeniška, delavska in stanovska predavanja sploh. Pridige se dobe tudi v samostojni knjigi, in sicer stane izvod 6 K, po pošti 42 vin. več. Obe knjigi se dobijo v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Gojitelji krščanske misli vprašujejo ob priliki evharističnega kongresa po primernih spominkih. Za ta slučaj sta pač najprimernejši Lintelovi knjižici: »Mladini«, ki stane 30 vinarjev, (20 izvodov ali več pa po 25 vinarjev) in »Staršem in vzgojiteljem«, ki stane 25 vinarjev, (20 izvodov ali več pa po 20 vinarjev).

Ob knjižici govorita o potrebi pogostega svetega obhajila za mladino. Razširjajte te dve knjižici, da se pokažejo blagodejni vspehi pomembne odredbe svetega očeta v pogostem svetem obhajilu.

Dobe se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
5	9. zveč.	733,2	15,4	brezvetr.	jasno	
6	7. zjut.	732,5	13,0	sl. svzh.	oblačno	0,0
	2. pop.	730,8	11,3	sr. sever	dež	
Srednja včerajšnja temp. 16,1°, norm. 16,3°.						

Stenografa ali stenografinja

ki zna pisati na stroj, išče odvetniška pisarnica dr. Josip Wilfana, v Trstu. Zahteva se znanje slovenske, poleg te pa nemške ali laške stenografije. Vstop takoj. Plača po dogovoru. 2798

3 nadstrop. hiša v Mariboru

se pod ugodnimi pogoji proda. — Več pri g. J. Kolaricu, mizarjem mojstru v Mariboru. 2757 (1)

Mesečna soba

se takoj odda. Igriška ulica šte. 6, desno, pritličje. 2622

Serravallo's

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepi živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovije.

Odda se takoj dobro vpeljana

SEDLARSKA OBRT

Kje, pove upravništvo Slovenca pod št. 2644. (Znamka!) 2644

Sprejme se 2785

trgovski sluga

Vstop takoj. Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod št. 2785.

Veletrgovina s specerijo in z deželnimi pridelki
ANTON KOJENC, CELJE, Graška cesta številka 22.

Prazen je izgovor, da se mora blago kupovati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim specerejskim blagom, tako, da zamore popolnoma ustreči zahtevam cenjenih gosp. trgovcev proti vsaki konkurenci, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom in prosim za mnogobrojen obisk. Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke kakor oves, pšenico, suhe gobe, fižolj, seno, orehe, vinski kamen itd. sploh vse po najvišjih dnevnih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vreče, ter petrolejske in druge sode.

Cenjenim kmetovalcem naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena za neseljive kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domače deteljo, travo, ter čebulček, fižol in krompir za sadit bel, rumen ali rožen. Za krmiljenje živine imam v zalogi riževo moko in otrobe v ceni od 9.— do 15.— Kron 100 kg. 2973

Poštna naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Ugledna rodbina sprejme za prihodnje šolsko leto nekaj

deklic na stanovanje in hrano. Mesečnine je 45 K.

Naslov pove iz prijaznosti upravništvo »Slovenca« pod št. 2751. 2751 4

Christofov učni zavod

Sodna ulica šte. 2,

upisuje celi september vsak dan od 12. do 3. ure popoldne. Tedenskih učnih ur 48, šolnina nizka. Revnim gojenkam se šolnina primerno zniža, dve istih se pa sprejmete brezplačno in je tozadevne prošnje vložiti do 15. septembra. Šolsko leto se prične 1. oktobra (t. j. t. j. zjutraj). 2791 3

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša preljubljena mati, oziroma soproga, gospa

Marija Bon roj. Avsec

dne 5. t. m. ob 12. uri po dolgi mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 36. letu svoje dobe, mirno v Gospodu zaspala. Truplo drage ranjke se bo 7. t. m. ob 8. uri dopoldne po blagoslovu v župni cerkvi na Raki prepeljalo na pokopališče v Šmihelu pri Novem mestu, kjer se bo v družinsko rakev k večnemu počitku položilo. Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. Ljubljeno rajnko priporočamo v blag spomin in molitev.

Raka, dne 5. septembra 1912.

Vinko Bon	Vinko, Minka, Valerija
soprog.	otroci.

2818

Št. 1064/m. š. sv.

RAZGLAS.

Na pomožni šoli za manj nadarjene otroke se prične šolsko leto 1912/13 v ponedeljek, dne

16. septembra 1912.

Vpisovalo se bo v šolskem poslopju IV. mestne deške ljudske šole Na Prulah št. 13 (pri tleh) v nedeljo, dne 15. septembra t. l. od 9.—12. ure dopoldne.

C. kr. mesini šolski svet v Ljubljani, dne 3. septembra 1912.

2817

Predsednik:

Dr. Ivan Tavčar, l. r.

Št. 1063/m. š. sv.

Razglas.

Šolsko leto 1912/13 se prične na ljubljanskih

mestnih ljudskih šolah dne 16. septembra 1912

s klicanjem sv. Duha in potem takoj z rednim šolskim poukom.

Vpisovalo se bode v smislu § 33. dokončnega šolskega in učnega reda

dne 13., 14. in 15. septembra 1912

v šolskih poslopjih in sicer dne 13. in 14. septembra od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne, dne 15. septembra pa od 9. do 12. ure dopoldne za I. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopju v Komenskega ulici št. 17; za II. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopju na Cojzovi cesti šte. 5; za III. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopju na Erjavčevi cesti št. 21 (v II. nadstropju); za IV. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopju Na Prulah št. 13; za mestno trirazrednico na Barju v šolskem poslopju na Karolinski zemlji št. 40; za nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopju na Erjavčevi cesti št. 21 (pritličje); za mestno slovensko dekliško osemrazrednico v šolskem poslopju na Sv. Jakoba trgu št. 1; za mestno nemško dekliško osemrazrednico v šolskem poslopju na Erjavčevi cesti št. 19.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se v mestne šole ne bodo sprejemali.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 2. septembra 1912.

2815

Predsednik:

Dr. Ivan Tavčar, l. r.

Izdaja konzorcij »Slovenca«